

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Jelentés a megújuló energiák terén elért haladásról – A Bizottság jelentése a 2001/77/EK irányelv 3. cikke, a 2003/30/EK irányelv 4. cikke (2) bekezdése, és a biomasszával kapcsolatos cselekvési tervről szóló COM(2005) 628 közleménnyel összhangban

(COM(2009) 192 végleges)
(2010/C 128/26)

2009. április 24-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Jelentés a megújuló energiák terén elért haladásról – A Bizottság jelentése a 2001/77/EK irányelv 3. cikke, a 2003/30/EK irányelv 4. cikke (2) bekezdése, és a biomasszával kapcsolatos cselekvési tervről szóló COM(2005) 628 közleménnyel összhangban

COM(2009) 192 végleges.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció 2009. október 12-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2009. november 4–5-én tartott, 457. plenáris ülésén (a 2009. november 4-i ülésnapon) 97 szavazattal 2 ellenében, 4 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB úgy látja, hogy az éghajlatváltozás jelenti bolygónk számára az egyik legjelentősebb környezeti, társadalmi és gazdasági fenyegetést, amelynek csupán valamennyi ország gyors és felelősségteljes intézkedéseivel enyhíthetők a hatásai. Az EU-nak és tagállamainak azonban továbbra is ösztönözniük kell az ambiciózus éghajlat-politikát. A megújuló energiaforrások felhasználása alkothatná az egyik fő eszközt az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásainak csökkentésére, valamint Európa energiabeli függetlenségének és az energiaellátás biztonságának garantálására.

1.2. Az EGSZB aggódik amiatt, hogy nem valószínű, hogy az EU eléri a 2001/77/EK és 2003/30/EK irányelvekben kitűzött 2010-es célokat, és sürgeti a tagállamokat, hogy hozzanak felelős intézkedéseket, és tegyenek meg mindent azért, hogy 2010-re teljesüljenek e közösen kitűzött célok.

1.3. Az EGSZB kiemeli, hogy szükség van egységes, hosszú távú uniós energiaügyi stratégiára. Ezenkívül a villamosenergia-piacnak állandó, kiszámítható, hosszú távú szabályozási keretre van szüksége.

1.4. A megújuló energiaforrások szektora számos lehetőséget nyújt majd az európai munkahelyteremtésre és a regionális fejlődésre.

1.5. Ezenkívül lehetővé kell tenni a családok költségvetésére nehezedő további nyomás jobb felmérését.

1.6. A mezőgazdasági gazdálkodók és a kkv-k kulcsszerepet játszhatnak a megújuló energiaforrások területén.

1.7. Az EGSZB megismétli, hogy a közlekedési ágazatban az energiahatékonyságot kellene a legfontosabbnak tekinteni, amelyet esetleg a bioüzemanyagok használata követ, amennyiben e termelési módszer fenntartható.

1.8. Célkitűzéseik elérése érdekében a tagállamoknak sokrétűvé kellene tenniük az általuk alkalmazott technológiát. Ezt a közlekedési ágazatban új motorok alkalmazásával, továbbá az alternatív tüzelőanyagokba, például második és harmadik generációs bioüzemanyagokba való beruházás fokozásával, illetve a további K+F ösztönzésével és támogatásával valósíthatnák meg.

1.9. A bioüzemanyagokban rejlő lehetőségek integrált felmérése érdekében és annak elkerülése végett, hogy értékes mezőgazdasági területeket és a biodiverzitás szempontjából kincsnek számító vidékeket használjanak fel e célokra, az EGSZB azt javasolja, hogy minden tagállam készítse el és tegye elérhetővé az energianövény-termesztés szempontjából megfelelő földterületeket feltüntetett országtérképét.

1.10. A fakitermelésre a jövőben nehezedő nyomás miatti aggodalmak vonatkozásában az EGSZB javasolja, hogy az energiatermelésre felhasznált biomasszával kapcsolatos fontos lépéseket és döntéseket csak a megfelelő monitoringrendszer felállítását követően tegyék vagy hozzák meg.

1.11. Az Európai Bizottságnak fontolóra kellene vennie az energiával összefüggő, széles körű figyelemfelkeltéshez és az uniós polgárok ez irányú tájékoztatásához szükséges források biztosítását. További finanszírozási forrásokat kellene rendelkezésre bocsátani annak érdekében, hogy az energiahatékonysággal és a megújuló forrásokon alapuló energiatermeléssel foglalkozó szakértők segítségét igénybe lehessen venni.

Javasolni kell és ismételtlen kért, hogy a tagállamokat és az EU-t érintő pénzügyi válság ellenére tartsák fenn és emeljék a megújuló energiák területén végzett K+F költségvetését, különben más hatalmakkal szemben rövid időn belül elveszítjük autonómiánkat.

1.12. Az elért haladásról szóló következő jelentésekben az Európai Bizottságnak annak lehetőségét is meg kellene fontolnia, hogy az életciklusuk végére ért, megújuló energiaforrást hasznosító berendezések kezelését és újrahasznosítását nyomkövetés, és arról jelentést készítsenek.

2. Bevezetés

2.1. 2009. április 24-én az Európai Bizottság elfogadta a „Jelentés a megújuló energiák terén elért haladásról” című közleményét (COM(2009)192 végleges), amelyet részletesebb belső munkadokumentum (SEC(2009) 503 végleges) kísért. „A közlemény felhívja a figyelmet a megújuló energia európai szakpolitikai keretére, vagyis a következő elemekre: a megújuló energiaforrások jelentősége éghajlat-változási és fenntarthatósági célkitűzéseink teljesítése szempontjából, energiaellátásunk biztonságának növelése, valamint egy innovatív európai megújulóenergia-ipar kialakítása a munkahely- és jóléletteremtés érdekében.”

2.2. A 2001/77/EK és 2003/30/EK irányelvek értelmében az Európai Bizottság célokat tűzött ki 2010-re a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia arányára és a szállítási ágazatban felhasznált megújuló energiaforrások arányára vonatkozóan. A fenti irányelvek előírják, hogy az uniós tagállamok éves jelentést nyújtsanak be, amelyben elemzik a nemzeti indikatív célkitűzéseik teljesítése felé tett előrehaladást, továbbá hogy az Európai Bizottság két évente vizsgálja felül ezt az előhaladást. Ezen túlmenően 2005-ben elfogadták a biomasszával kapcsolatos cselekvési tervet⁽¹⁾, amely az európai biomasszaerőforrások fejlesztésének szükségességére hívja fel a tagállamok figyelmét.

2.3. A tagállamok szabadon megválaszthatták, melyik támogatási mechanizmust részesítették előnyben céljaik elérésére.

2.4. Az elért haladásról szóló legutóbbi jelentés megállapítja, hogy az elmúlt két évben nagyon kismértékű volt az előrelépés: csupán két tagállam érte el céljait. Ez megerősíti azt a korábbi elemzést, amely szerint nem valószínű, hogy az EU teljesíteni tudná a 2010-re kitűzött célokat. Az EU várhatóan 21 % helyett csak 19 %-ra tudja majd növelni a villamosenergia-fogyasztás megújuló energiaforrásból származó hányadát, a megújuló energiaforrásoknak a szállítási ágazatban felhasznált valamennyi energiatípuson belüli részesedését pedig 5,75 % helyett csupán 4 %-ra.

2.5. A jelentés feltárja a helyzet okait, és megmagyarázza, hogy a megújuló energiaforrásokról szóló új irányelv (2009/28/EK)⁽²⁾, amelyet az energiaügyi és éghajlat-változási csomag részeként fogadtak el, foglalkozik a jelentésben kiemelt valamennyi problémával, és szilárd alapot nyújt a korlátok lebontásához, valamint a megújuló energiaforrások terjedésének fokozásához az elkövetkező tíz évre.

3. Az Európai Bizottság dokumentumai

3.1. Megújuló energiaforrások a villamosenergia-ágazatban

3.1.1. Az európai bizottsági közlemény tájékoztat az elért haladásról szóló jelentésekről. A villamos energia kapcsán a 2004–2006 közötti időszak adataira, a bioüzemanyagok kapcsán pedig a 2007-es adatokra összpontosít.

3.1.2. Ezek alapján az EU teljes villamosenergia-fogyasztásában a megújuló energiaforrásokból biztosított hányad a 2004-es 14,5 %-ról 2006-ra 15,7 %-ra nőtt. A 2010-re kitűzött 21 %-os cél számottevő többlet-erőfeszítés nélkül nem érhető el. Csak két ország, Magyarország és Németország teljesítette 2010-es célkitűzését, hat tagállam tett az európai átlagnál nagyobb előrelépést célja felé, hét ország azonban befagyasztotta, vagy akár csökkentette a megújuló energiaforrások részesedését.

3.1.3. Az alkalmazott technológiák sokfélesége korlátozott. A legnagyobb mértékben a szilárd biomassza és a szélenergia használata nőtt.

3.1.4. Eltérő előrehaladási arányok figyelhetők meg a 27 különböző támogatási rendszerből adódóan, amely az alábbi, különféle szakpolitikai eszközöket tartalmazza: átvételi tarifák, felárrendszerek; környezeti tanúsítványok; adómentességek; az üzemanyag-beszállítók kötelezettségei; közbeszerzési politika; továbbá kutatás-fejlesztés. A koherencia hiánya, valamint a politikák és a pénzügyi keret gyakori változásai akadályozzák a megújuló forrásokból előállított villamos energián alapuló projektek fejlődését.

3.1.5. A végrehajtást gátló fő problémákat az adminisztratív akadályokban és a hálózathoz való hozzáférés nehézségeiben azonosították, amelyek az alábbiak: elégtelen hálózati kapacitás, át nem látható hálózati csatlakozási eljárások, magas csatlakozási költségek és a csatlakozás engedélyezéséhez kapcsolódó hosszú bevezetési idő. E fő akadályokat gyakrabban idézi elő az adminisztratív vagy egyéb erőforrások korlátozottsága, mint valamely technológiai korlát.

3.1.6. Ezenkívül néhány tagállamban a hálózati csatlakozási és bővítési költségek, továbbá egyes szállító- és elosztórendszer-üzemeltetők díjszabási rendszerei továbbra is kedveznek a hagyományos termelőknek, és hátrányosan különböztetik meg az új, gyakran decentralizált, kisebb, megújuló forrásból villamos energiát előállító termelőket. Ez helyi és regionális szinten gátolja a munkahelyteremtést és a növekedést.

3.1.7. A származási garanciák rendszerét még nem minden tagállam valósította meg teljesen, a megbízhatósággal, a kettős számbavétellel, valamint annak kockázatával kapcsolatos problémák miatt, hogy ugyanazt az energiaegységet két különböző fogyasztói csoport számára teszik hozzáférhetővé. Ez a megújuló forrásból előállított villamos energia fogyasztói piacát általánosságban ásta alá.

3.2. Megújuló energiák a közlekedési ágazatban

3.2.1. A megújuló energiaforrások közlekedési ágazatban történő használatáról szóló (2003/30/EK) irányelv előírta a tagállamok számára, hogy tűzzenek ki célokat a benzin- és dízelüzemanyagok bizonyos százalékának 2005-ig és 2010-ig megújuló energiaforrásokkal történő kiváltására, és ehhez 2 %-os, illetve 5,75 %-os referenciaértéket vegyenek alapul. A 2007. januári előrehaladási jelentés⁽³⁾ szerint 2005-ben a bioüzemanyagok részesedése 1 % volt az EU-ban, és csak Németország és Svédország teljesítette a referenciacélokat.

⁽¹⁾ COM(2005) 628 – „A Biomasszával kapcsolatos cselekvési terv”.

⁽²⁾ HL L 140., 2009.6.5., 16. o.

⁽³⁾ COM(2006) 845 – „Jelentés a bioüzemanyagok terén elért haladásról”.

3.2.2. A tagállami jelentések alapján 2007-ben az EU közlekedési ágazatában felhasznált teljes üzemanyag-mennyiség 2,6 %-a (8,1 Mtoe) volt bioüzemanyag. 2007-ben a biodízel a közlekedési ágazatban felhasznált megújuló üzemanyagok 75 %-át tette ki (6,1 Mtoe), amelynek 26 %-át importálták. A bioetanol képezte e kategória 15 %-át (1,24 Mtoe-val), amelynek 31 %-át importálták. A fennmaradó 10 % a Németországban, Írországban és Hollandiában felhasznált tiszta növényi olaj, illetve a Svédországban használt biogáz volt.

3.2.3. Németország, Franciaország, Ausztria, Svédország és az Egyesült Királyság 2006-ban és 2007-ben továbbra is az öt legjelentősebb bioüzemanyag-fogyasztó volt, az EU összefogyasztásának az első évben 87 %-át, a másodikban pedig 81 %-át téve ki. Más megújuló energiaforrás közlekedési ágazatban történő felhasználását nem jelentették. A hidrogén felhasználása – forrásától függetlenül – jelentéktelen maradt, a közúti szállításban felhasznált, megújuló forrásokból eredő villamos energia kis mennyiségű volt.

3.2.4. A bioetanol nettó importja a 2005-ös 171 Ktoe értékről 2007-re 397 Ktoe-re nőtt, a háztartásbiodízel-termelés részese-
dése pedig csökkent. Az EU biodízel-kereskedelmi mérlege a 2005-ös pozitív értékről (355 Ktoe export) 2007-re negatívra változott (1,8 Mtoe biodízel importja). A változás fő oka az Egyesült Államokból származó olcsóbb szójaolaj-metilészter, valamint a braziliai és argentinai cukornád-etanol volt.

3.2.5. A tagállamok által a bioüzemanyagok előmozdítására alkalmazott két leggyakoribb eszköz az adókedvezmény és a bioüzemanyagokkal kapcsolatos előírások. 2005–2006 során Finnország kivételével minden tagállam a jövedékiadó-mentességet alkalmazta fő támogatási intézkedésként, míg mindössze 3 ország alkalmazta a bioüzemanyagokkal kapcsolatos előírásokat. 2007 óta a tagállamok több mint fele fogadott el előírásokat az üzemanyagoknak bizonyos bioüzemanyaggal való keverésére, legtöbb esetben részleges, de növekvő mértékű adóztatással kombinálva. Egyes országok kvótamechanizmust és ajánlattételi eljárást alkalmaznak.

3.2.6. Ezenkívül néhány tagállam specifikus intézkedéseken keresztül támogatja a bioüzemanyagokat. E szakpolitikai eszközök magukban foglalnak a mezőgazdaságra (így a nyersanyagok megtermesztésére), valamint a (köztes és késztermékeket előállító) iparra vonatkozó intézkedéseket, a bioüzemanyagok forgalmazására vonatkozó intézkedéseket, továbbá a bioüzemanyaggal működő személygépkocsik és egyéb járművek vásárlására és karbantartására vonatkozó intézkedéseket.

3.3. Gazdasági és környezeti hatások

3.3.1. Gazdasági szempontból a bioüzemanyagok növekvő használata hozzájárult az ellátás biztonságához, mivel csökkentette a fosszilis üzemanyagoktól való függést, és diverzifikálta az EU által alkalmazott üzemanyag-mixet.

3.3.2. A biomassza- és bioüzemanyag-ágazatok további munkahelyek létrehozásával is hozzájárultak az EU gazdaságához. 2005-ben a nem hálózati betáplálás révén történő biomassza-felhasználás 600 000 munkahelyet tartott fenn, a hálózati felhasználás és a bioüzemanyag-ágazat több mint 100 000, a biogázágazat pedig mintegy 50 000 embert foglalkoztatott. Ezenkívül a mezőgazdaság és az erdőgazdaság is fontos szerepet játszik a biomasszát alkalmazó technológiákhoz szükséges tüzelőanyag előállításában.

3.3.3. Az EU a 2006 és 2007 során forgalomba hozott és felhasznált bioüzemanyagok segítségével 9,7, illetve 14,0 Mt széndioxidnak megfelelő nettó megtakarítást ért el az üvegházhatású gázok kibocsátásában. Ez azt is jelenti, hogy az EU bioüzemanyag-fogyasztásának legnagyobb részét a közelmúltban felhagyott művelésű mezőgazdasági területek újbóli hasznosításával, vagy az európai földterületek termelésből való kivonásának lassításával fedezték.

3.3.4. A bioüzemanyagok bevezetése továbbra is költségesebb, mint a más ágazatokban alkalmazott egyéb CO₂-csökkentési technológiák, azonban a mai technológiák mellett továbbra is ez a közlekedési ágazatbeli, növekvő CO₂-kibocsátások visszafogására elérhető megoldások egyike.

3.4. Jogsértési eljárások

3.4.1. 2004 óta az Európai Bizottság 61 jogi eljárást indított tagállamok ellen a belső villamosenergia-piacon a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia támogatásáról szóló 2001/77/EK irányelv be nem tartása miatt. Ebből 16-ot még nem zártak le. A megújuló üzemanyagoknak a közlekedési ágazatban való használatáról szóló 2003/30/EK irányelv alapján 2005 óta a Bizottság 62 jogi eljárást indított tagállamok ellen, amelyek közül sokat a jelentéstételi kötelezettségek nem teljesítése, illetve az irányelv referenciaértékeinek megfelelő nemzeti célkitűzések meghatározásának hiánya miatt kezdeményezett.

3.5. Fűtéshez és hűtéshez használt megújuló energia

3.5.1. Ez az ágazat felelős a teljes energiafogyasztás körülbelül 50 %-áért, és a megújuló energiák teljes fogyasztásának 60 %-áért. Az ágazatban főként a biomasszát használják fel, de meg kell említeni a termikus napenergiát és a geotermikus energiát is.

3.5.2. A biomassza felhasználható a fűtésnél és a villamosenergia-termelésben, valamint bioüzemanyagok formájában, vagyis a közlekedésben. Ezért készítette el az EU a 33 intézkedést tartalmazó biomassza cselekvési tervet („Biomass Action Plan” – BAP) 2005-ben, amely hangsúlyozta a szakpolitikai koordináció szükségességét, és ezért tekinti át e jelentés a biomassza ágazatban elért előrehaladást.

3.5.3. A biomassza növekedése előtt álló problémák közé tartoznak az adminisztratív és nem piaci jellegű akadályok, mint például az egyértelműbb és harmonizált feltételek iránti igény, valamint az engedélyeztetés hosszadalmas és jogilag bonyolult eljárásaiból adódó szűk keresztmetszetek.

3.5.4. Továbbra is többféle adminisztratív akadály gátolja a bioenergián alapuló létesítmények uniós tagállamokon belüli fejlődését. Az Európai Bizottság tanulmányt készített a különféle bioenergia-termelésre vonatkozó engedélyeztetési eljárások összehasonlítására, elemezve a folyamat időszükségletét az EU-ban, továbbá az engedély megadását vagy elutasítását befolyásoló tényezőket.

4. Általános megjegyzések

4.1. Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság közleményét, hangsúlyozva, hogy továbbra is szükség van új és erősebb jogszabályi keretre, ezen belül folyamatos nyomon követésre és jelentéstételre. A megnevezett akadályok közül néhányal már a megújuló energiákról szóló új irányelv és a nemzeti cselekvési tervek vonatkozó iránymutatások kidolgozásakor is foglalkoztak.

4.2. Az EGSZB megismétli, hogy maradéktalanul támogatja a megújuló energiák alkalmazását, és tudatában van annak, hogy a Tanács ambiciózus céljainak (a CO₂-kibocsátás 60–80 %-os csökkentése, valamint magasabb fokú önellátás) elérése érdekében közép- és hosszú távon jóval magasabb részesedés szükséges, mint a 2020-ig jelzett 20 %.⁽⁴⁾

4.3. Az EGSZB kiemeli, hogy szükség van egységes, hosszú távú uniós energiaügyi stratégiára.

4.4. A megújuló forrásokból való villamosenergia-termelés arányának növelésére vonatkozó közösségi célkitűzések elérése érdekében több figyelemfelkeltésre és tájékoztatásra van szükség a lakosság támogatásának elnyeréséhez. Ezért játszhatnak nagy szerepet a megújulóenergia-ágazatbeli fejlesztések támogatását célzó nemzeti programok.

4.5. A megújuló energiaforrások szektora számos munkahelyteremtési lehetőséget nyújt Európában. A *Low carbon jobs for Europe* [Az alacsony szén-dioxid-kibocsátáshoz kapcsolódó álláshelyek Európa számára]⁽⁵⁾ c. WWF-tanulmányból az derül ki, hogy legalább 3,4 millió európai álláshely közvetlenül kapcsolódik a megújuló energiákhoz, a fenntartható közlekedéshez, valamint az energiahatékony áruhoz és szolgáltatásokhoz.

4.6. A megújulóenergia-termelés gyakran a helyi és regionális kis- és középvállalatok (kkv-k) és mezőgazdasági termelők tevékenységén alapul. A regionális és helyi megújulóenergia-beruházások jelentős növekedési és foglalkoztatási lehetőségeket

teremtnek a tagállamokban és régióikban. Az EGSZB regionális fejlesztési intézkedések meghozatalát ajánlja, sürgeti a helyi és regionális fejlesztési kezdeményezésekből származó, a megújulóenergia-termeléssel kapcsolatos bevált gyakorlatok cseréjét, és szorgalmazza az uniós alapok felhasználását ezen a területen.

4.7. Az utóbbi években az Európai Bizottság a hatodik és a hetedik keretprogramon belül jelentős pénzforrásokkal támogatta a második generációs bioüzemanyag-technológiák fejlesztését⁽⁶⁾. Az intelligens energia második európai programjának keretében a bioenergia tagállamokbeli felhasználásának ösztönzésével kapcsolatos helyes gyakorlatokat is összegyűjtötték. Az EU-nak most az innovatív példáktól tovább kell lépnie a bevált gyakorlatok lehető leghatékonyabb módon történő széles körű alkalmazása felé.⁽⁷⁾

4.8. Az új motorok és a második generációs bioüzemanyagok, valamint az egyéb megújuló üzemanyagok fejlesztésére irányuló kutatást finanszírozni kell; ajánlott továbbá az alternatív üzemanyagok piacra jutásának javítását célzó intézkedések meghozatala.⁽⁸⁾

4.9. Az elért eredményekről szóló következő jelentésekben az Európai Bizottságnak szemléltetnie kellene azt is, hogy életciklusuk végén milyen lehetőségek vannak a megújuló energiával működő berendezések kezelésére és újrahasznosítására. Ezen a területen jó példával jár elől a PV Cycle szövetség, amely önkéntes programot hozott létre a lejárt életciklusú fotovoltaikus panelek visszavételére és újrahasznosítására, és a teljes értéklánc során felelősséget vállal a panelekért, létrehozva ezen a területen a nyomon követés, a jelentéstétel és a bevált gyakorlatok kialakításának eszközeit.

5. Részletes megjegyzések

5.1. Megújuló energiák a villamosenergia-ágazatban

5.1.1. Az EGSZB attól tart, hogy az EU valószínűleg nem fogja tudni elérni a két irányelvben 2010-re kitűzött célokat. Ezért sürgeti a tagállamokat, hogy hozzanak felelősségteljes intézkedéseket, és tegyenek meg mindent az elfogadott célok teljesítése érdekében, még ha azok nem is kötelező érvényűek. Amint azt a Stern-jelentés hangsúlyozta, a tétlenség hosszú távon sokkal nagyobb költségekkel jár.

⁽⁴⁾ Az EGSZB véleménye a megújuló forrásokból előállított energia támogatásáról, HL C 77., 2009.3.31.

⁽⁵⁾ http://assets.panda.org/downloads/low_carbon_jobs_final.pdf.

⁽⁶⁾ A jelentés szerint több mint 109 millió euróval.

⁽⁷⁾ BAP Driver – European Best Practice Report [A biomassza-cselekvési tervek előmozdítása – Jelentés az európai bevált gyakorlatokról], Elérhető a <http://www.bapdriver.org/> címen.

⁽⁸⁾ Az EGSZB véleménye a közúti közlekedésben alkalmazható alternatív üzemanyagok tárgyában, HL C 195., 2006.8.18., 75-79. o.

5.1.2. Jelenleg 27 különböző országos támogatási rendszer létezik, és fennáll a veszélye, hogy a tagállamok céljaik elérése érdekében megpróbálnak egymásra ígérni, ami szükségtelenül megnöveli a kiadásokat. Céljaik teljesítése érdekében a tagállamoknak diverzifikálniuk kellene az alkalmazott technológiát, ösztönözve és támogatva a K+F bővítést, ⁽⁹⁾ valamint a megfelelő oktatást és képzést. ⁽¹⁰⁾ Az állami támogatású K+F-bővítésre jó példa a belgiumi IMEC központ (www.imec.be).

5.1.3. Az EGSZB ismételten hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak egy költség-haszon elemzésen alapuló közös energiapolitikai stratégiára van szüksége. Már számos terület, köztük az EGSZB is egységes uniós fellépést sürgetett. Mindaddig azonban, amíg néhány tagállam elsősorban a saját érdekeit nézi, energiaügyi szempontból Európa a lehetőségeihez képest gyengébb, sebezhetőbb és kevésbé hatékony lesz; és minél nagyobb egy tagállam, annál nagyobb hatást tud gyakorolni. ⁽¹¹⁾ Ezzel összefüggésben az Európai Bizottság június végén közzétette iránymutatásait a megújuló energiaforrásokra vonatkozó nemzeti cselekvési tervet ⁽¹²⁾ illetően, elősegítve ezzel a megújuló energia felhasználásának közös megközelítését.

5.1.4. A hálózathoz való hozzáférés a jelentésben felsorolt főbb akadályainak leküzdése érdekében határozott támogatásra van szükség a megújuló energia távvezeték-hálózatba történő integrációjához, valamint a közbülső energiatároló rendszerek (például akkumulátorok) használatához az integrált megújulóenergia-termelésben. Az adminisztratív akadályokat illetően a tagállamoknak komolyan fontolóra kellene venniük az Európai Bizottság arra vonatkozó ajánlását, hogy *az összes szükséges engedélyezésért felelős egységes közigazgatási szervet kell létrehozni, amely átláthatóan működik.* ⁽¹³⁾ Ezenkívül a villamosenergia-piacnak állandó, kiszámítható, hosszú távú szabályozási keretre, valamint a tagállami ösztönző programok jobb összehangolására van szüksége.

5.1.5. Ha az összes tagállam megfelelően alkalmazná az eredetigazolási rendszert, az elősegítené, hogy a célt európai szinten költséghatékonyabban lehessen elérni.

5.2. Megújuló energiák a közlekedési ágazatban

5.2.1. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy „a bioüzemanyagok bevezetése továbbra is költségesebb, mint a más ágazatokban alkalmazott egyéb CO₂-csökkentési technológiák”. Azzal azonban nem tud egyetérteni, hogy: „ennek ellenére továbbra is ez a közlekedési ágazatbeli CO₂-kibocsátások visszafogására elérhető néhány megoldás egyike”, mindaddig, amíg a

fenntartható közlekedési programokat nem hajtják végre megfelelően az összes tagállamban.

5.2.2. A közlekedési ágazatban elengedhetetlen az energiahatékonyság: a megújuló energia százalékos arányára vonatkozó kötelező célt egyre nehezebb lesz fenntartható módon teljesíteni, ha a közlekedési célú energia iránti általános igény növekedése folytatódik. Az EGSZB több ízben utalt rá, hogy erre a problémára a forgalom visszaszorítását célzó politikával, valamint a közlekedési módok megoszlásának az éghajlatkímélőbb közlekedési módok, így a helyi tömegközlekedés és a hajóközlekedés javára történő megváltoztatásával és ugyanezt célzó piaci ösztönzőkkel kellene válaszolni. ⁽¹⁴⁾

5.2.3. A közlekedési ágazatban a megújuló forrásokból származó európai energiatermelés jelenleg csaknem kizárólag a bioüzemanyagokra szorítkozik, amelyek 2007-ben az európai közlekedési szektor igényeinek mindössze 2,6 %-át biztosították. A bioüzemanyagok felhasználása terén elért haladásról szóló véleményében ⁽¹⁵⁾ az EGSZB hangsúlyozta, hogy az eddig folytatott politikát át kell gondolni, és a második generációs bioüzemanyagokra kell helyezni a hangsúlyt. Ugyanakkor ösztönözni és támogatni kell a második generációs átalakítási technológiák fejlesztését annak érdekében, hogy lehetővé váljon a gyorsan növekvő növényekből – főként pázsítfűfélék termesztése során vagy az erdőgazdálkodásban – vagy mezőgazdasági melléktermékekből nyert nyersanyagok felhasználása, elkerülve ezzel az értékesebb, a táplálkozás szempontjából fontos vetőmagok felhasználását. ⁽¹⁶⁾

5.2.4. A mezőgazdasági termőterületek és a biodiverzitás szempontjából értékes területek bioüzemanyag-előállításra célú felhasználását elkerülendő az EGSZB azt javasolja, hogy minden tagállam bocsásson rendelkezésre olyan térképet, amelyen megjelöli az energianövények termesztésére kijelölt területeket. Ezzel az intézkedéssel jobban felbecsülhető az európai szintű bioüzemanyag-termelési potenciál.

5.3. Gazdasági és környezeti hatások

5.3.1. A gazdasági és környezeti hatások tekintetében az Európai Bizottság dokumentuma meglehetősen derűlátó: elsősorban a kedvező hatásokra koncentrál, és figyelmen kívül hagyja a bioüzemanyagok élelmiszerárakra gyakorolt hatását. Az EGSZB ezért azt ajánlja, hogy a megnövekedett élelmiszerárakra válaszul a mezőgazdasági termelésben a jó minőségű élelmiszer termelése élvezzen elsőbbséget az energiacélú növénytermesztéssel szemben. Az Európai Uniónak lépéseket kellene tennie a bioüzemanyagokra vonatkozó fenntarthatósági kritériumok jobb érvényesítése és a második és harmadik generációs bioüzemanyagok fejlesztése érdekében. A bioüzemanyagok tanúsítási rendszerére irányuló kezdeményezés révén az Unió határain belül és kívül is a fenntartható növénytermesztési gyakorlatok (köztük a földhasználat megváltoztatása és a biodiverzitás-védelem) előmozdításának élére áll.

⁽⁹⁾ Lásd a CESE 46/2009. sz., *Szemben az olajproblémával* című véleményét (5.8. pont).

⁽¹⁰⁾ HL C 277., 2009.11.17., 15-19. o.

⁽¹¹⁾ HL C 228., 2009.9.22., 84-89. o.

⁽¹²⁾ Az Európai Bizottság 2009. június 30-i C(2009)5174. sz. határozata.

⁽¹³⁾ HL C 182., 2009.8.4. (4.7. pont)

⁽¹⁴⁾ Az EGSZB véleménye a megújuló forrásokból előállított energia támogatásáról, HL C 77., 2009.3.31.

⁽¹⁵⁾ Az EGSZB véleménye a bioüzemanyagok terén elért haladásról szóló jelentés tárgyában, HL C 44., 2008.2.16.

⁽¹⁶⁾ HL C 162., 2008.6.25., 52-61. o.

5.3.2. Az Európai Bizottság dokumentuma nem méri fel, hogy a megújuló energiaforrások használata milyen gazdasági és szociális hatást gyakorol a végfelhasználók költségvetésére.

5.4. *Fűtéshez és hűtéshez használt megújuló energia*

5.4.1. Tekintettel arra, hogy a biomasszát a hő- és villamosenergia-termelésben, valamint bioüzemanyagok formájában is felhasználják, az EGSZB arra számít, hogy nagy nyomás nehezedik majd az erdőkre. Emellett az, hogy az Európai Bizottság által finanszírozott, az EU-27-re vetített 2020-as lehetőségek

megbecslésére vonatkozó több mint 70 tanulmány⁽¹⁷⁾ jelentősen eltérő eredményekre vezetett (76 Mtoe – 480 Mtoe), fokozza az erdőgazdálkodással és az erőkitermelésre gyakorolt nyomással kapcsolatos aggodalmainkat. Az energiatermelési célú biomasszával kapcsolatos fontos lépésekre és döntésekre csak akkor kerül sor, ha már működésbe lép egy megfelelő nyomonkövetési rendszer. Az EGSZB tehát várakozással tekint az Európai Bizottságnak a biomassza-felhasználás fenntarthatóságáról szóló tervezett jelentése elébe.⁽¹⁸⁾

Kelt Brüsszelben, 2009. november 4-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Mario SEPI

(17) Status of Biomass Resources Assessments Version 1 [A biomasszaforrások felméréseinek jelenlegi állása, 1. változat], 2008. december: <http://www.eu-bee.com/>.

(18) A 2009/28/EK irányelv 17. cikke.